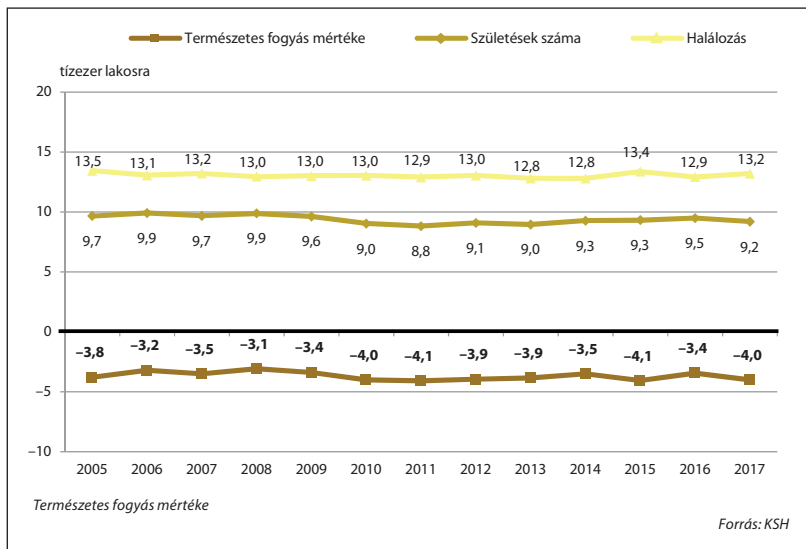

G.3.4. A természetes fogyás mértéke

Egy nemzet legfontosabb erőforrása a humán vagyona. A humán vagyon mennyiségi gyarapodása és minőségi fejlődése teszi lehetővé a versenyképesség tudásra építő javítását. Éppen ezért fontos versenyképességi mutató a rendelkezésre álló humán vagyon alakulása, ezen belül is a népesség számának, korösszetételének változása. Természetes fogyásról akkor beszélünk, ha a halálozások száma meghaladja a születéseket. Magyarországon tartósan magas a természetes fogyás mértéke. 2017-ben még romlás is bekövetkezett: 2016-hoz képest a fogyás 18%-kal nőtt (34 ezerről 40 100-ra, vagyis 6100 fővel). A fogyás megugrását a születések számának csökkenése és a halálozások számának növekedése együttesen okozta. A magyarországi adat az EU28-ban a 6. legrosszabb.

A várható élettartam is a humán vagyon fontos jellemzője. 2016-ban a születéskor várható élettartam Magyarországon 75,9 év volt. Ez 0,2 év javulást jelent a 2015. évi 75,7 év átlagértékhez képest. Nemzetközi összehasonlításban a 2016. évi adatok állnak rendelkezésre. Ezek alapján, ahogyan az a hőmérőn látható, a születéskor várható élettartam Magyarországon a legalacsonyabb, az EU-s átlagnál közel 5, az osztrák értéknél pedig közel 6 évvel rövidebb. Figyelemre méltó, hogy a V4-országok között is a magyar adat a legrosszabb. Férfiak esetén a várható élettartam (72,4 év) rövidebb, mint az EU-statisztikában használt munkaképes kor (15–74 év) felső határa.

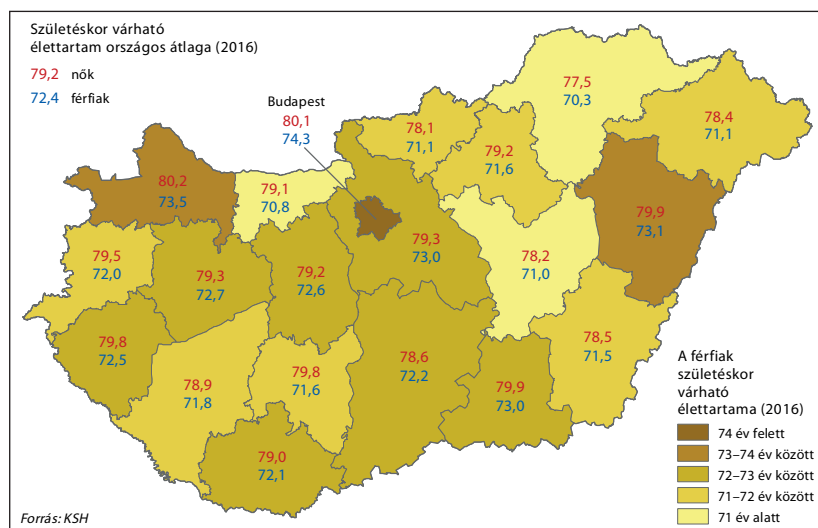
További probléma, hogy jelentősek a regionális különbségek. Ahogy a térképen látható, a 2016. évi adatok alapján

a születéskor várható élettartam férfiak esetén Budapesten (74,29 év), nők esetén pedig Győr-Moson-Sopron megyében (80,2 év) a legmagasabb. A legalacsonyabb pedig – mindkét nem esetén – Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, ez férfiak esetén 4, nők esetén pedig 2,6 évvel alacsonyabb a budapesti értéknél.

Jellemző Magyarországra az is, hogy öregszik a társadalom. 2017. január 1-jén a legalacsonyabb átlagéletkor férfiak és nők esetén is Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (38,2 és 42,2 év), a legmagasabb átlagéletkor pedig férfiak és nők esetén egyaránt Zala megyében volt (42,4 és 46,7 év). Az országos átlagéletkor a férfiaknál 40,2, a nőknél pedig 44,4 év. Ez mindkét nem esetén egyéves átlagéletkor-növekedést jelent az előző évhez képest.

Nemzetközi elemzések bizonyítják, hogy a rövidebb várható élettartam gazdasági veszteséget jelent, mivel szűkíti a rendelkezésre álló munkaerőt. Magyarországon különösen nagy gond a munkaerő fogyása. Ennek egyik oka, hogy még munkaképes korú emberek halnak meg túl korán. Ezért gazdaságilag is indokolt olyan családpolitikai és egészségügyi rendszert működtetni, amely egyrészt ösztönzi a gyermekvállalást, másrészt megelőzi a korai halálozást. Az élettartam meghosszabbításához valószínűleg az alacsony képzettségűek magas arányának csökkentése is hozzájárulna.

A versenyképesség-javítás egyik alappillére a humán vagyon. Ezért átfogó stratégiára van szükség a népességfogyás és egyben az elöregedés megállításához, valamint a várható élettartam növeléséhez.